

Författningar som är viktiga i tandläkarens och tandhygienistens yrkesutövning

Enligt patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) 6 kap. 1 § punkt 2 ska den som är utbildad utanför EU/EES ha för yrket nödvändiga kunskaper i svenska författningar för att få legitimation. Här får du ett urval av yrkesspecifika författningar som kompletterar den grundläggande författningskursen och som en legitimerad tandläkare och tandhygienist behöver ha kunskap om för att arbeta på ett författningsenligt och patientsäkert sätt.

Tandvården styrs av staten och av statliga eller kommunala myndigheter via

- regelstyrning
- ekonomisk styrning och
- styrning med kunskap.

Detta dokument kommer att ta upp de olika författningar (lagar som beslutas av riksdagen, förordningar som beslutas av regeringen och föreskrifter med skilda beteckningar som beslutas av lägre statliga eller kommunala myndigheter) som har betydelse för hur man som legitimerad tandläkare eller tandhygienist bedriver sin verksamhet.

Författningarna i detta dokument grupperas i följande fyra huvudområden

- förutsättningar för att arbeta som tandläkare inom offentlig och privat verksamhet
- genomförande av tandvården
- ekonomiskt regelverk och uppföljning av tandvården
- patientens medbestämmande och rättigheter

Förutsättningar för att arbeta som tandläkare och tandhygienist inom offentlig och privat verksamhet

Om du självständigt ska arbeta som tandläkare eller tandhygienist inom tandvården ska du ha en legitimation som tandläkare eller tandhygienist.

Socialstyrelsen utfärdar legitimationer och förskrivningsrätt (förskrivarkod)

1. för svensk utbildning grundat på en tandläkar- eller tandhygienistexamen utfärdat av ett svenskt lärosäte
2. för tandläkare och tandhygienist från EU/EES och Schweiz grundat på de dokument som krävs enligt EU-direktivet 2005/36/EG
3. för tandläkare och tandhygienist utbildade utanför EU/EES och Schweiz
  - a. efter att ha klarat Socialstyrelsens väg till legitimation med bland annat kunskapsprov och praktisk tjänstgöring, eller
  - b. efter godkänd kompletterande utbildning på svenskt universitet.

Genomförande av tandvården

Du behöver känna till vilka krav som ställs på hälso- och sjukvård och tandvård, ansvar för verksamheten, planering av hälso- och sjukvård i allmänhet och tandvården i synnerhet. Till exempel kravet på att vårdgivaren ska anmäla ny, ändrad eller nedlagd verksamhet till ansvarig myndighet. I det fall verksamheten önskar ansluta sig till det statliga tandvårdsstödet ska en sådan ansökan inges till ansvarig myndighet.

För att kunna arbeta enligt vetenskap och beprövad erfarenhet ska den behandlande tandläkaren/tandhygienisten känna till de lagar och regler som finns för att garantera en god och säker vård.

Inom detta område ingår, förutom att kunna ge en god och säker vård, att ha kunskap om gällande regelverk för journalföring och dokumentation, läkemedel och övriga medicintekniska produkter som används inom tandvården samt ha kunskap om lagar och regler för en god strålsäkerhet.

Författningar

- Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)
- Tandvårdslagen (1985:125)
- Tandvårdsförordning (1998:1338)
- Patientsäkerhetslagen (2010:569)
- Patientsäkerhetsförordningen (SFS 2010:1369)

- Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2019:32) om förordnande och utlämnande av läkemedel och teknisk sprit
- Personuppgiftslagen – PUL (1998:204)
- Lag om biobanker (2002:297)
- Arkivlag (SFS 1990:782)
- Patientdatalag (2008:355)
- Läkemedelslag (2015:315)
- Strålskyddslag (2018:369)
- Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om anmälningspliktiga verksamheter (SSMFS 2018:2)
- Lag om medicinsk-tekniska produkter (1993:584)
- Socialstyrelsens föreskrifter om delegering inom tandvården (SOSFS 2002:12)
- Nationella riktlinjer för tandvård – Stöd för styrning och ledning, Socialstyrelsen 2022

Ekonomisk styrning och uppföljning av vården

Vårdgivare kan ansöka om anslutning till det statliga tandvårdsstödet som gäller för vuxna patienter. Ansökan görs till Försäkringskassan och ersättningarna följer Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets (TLV) regelverk.

För privata vårdgivare som önskar ha ett vårdavtal med regionen för barn- och ungdomstandvård görs en överenskommelse med Tandvårdsenheten i respektive region.

Patienter som har vissa sjukdomar eller vissa funktionsnedsättningar som innebär en risk för försämrad tandhälsa kan erhålla särskilt ekonomiskt stöd för att kunna bibehålla en god tandhälsa.

Det åligger vårdgivarna inom hälso- och sjukvård samt tandvård att bedriva kontinuerligt patientsäkerhetsarbete och att utveckla ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Ett ledningssystem behövs för att systematiskt och fortlöpande kunna utveckla och säkra kvaliteten och patientsäkerheten i verksamheten. Ledningssystemet är ett system för att fastställa principer för ledning av verksamheten.

Författningar

- HSLF-FS 2023:21 - Föreskrifter om ändring i Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets föreskrifter och allmänna råd (TLVFS 2008:1) om statligt tandvårdsstöd
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2012:17) om tandvård vid långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning
- Vårdval enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV)
- Socialstyrelsens föreskrifter om särskilt tandvårdsbidrag (SOSFS 2012:16)
- Lag om hälsodataregister (1998:543)
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för ett systematiskt kvalitetsarbete
- HSLF-FS 2017:40 - Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om vårdgivares systematiska patientsäkerhetsarbete.
- HSLF-FS 2017:41 - Inspektionen för vård och omsorgs föreskrifter om anmälan av händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada (lex Maria)

Patientens medbestämmande och rättigheter

Patienter inom hälso- och sjukvård samt tandvård har rätt att få en sakkunnig och omsorgsfull vård som är av god kvalitet och som står i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Vården ska präglas av tillgänglighet, ges i samtycke och med patientens delaktighet samt ge god information om bland annat hälsotillståndet.

I det fall patienten har synpunkter på eller vill rikta klagomål mot vården ska det hanteras på ett respektfullt sätt och med respekt för patientens integritet.

En patient som har drabbats av en vårdskada ska hanteras på ett lämpligt sätt och om möjligt hållas skadeslös.

Författningar

- Patientlag (2014:821)
- Lag om patientnämndsverksamhet (1998:1656)
- Patientskadelagen (1996:799)
- Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)